

میوه رسیده

چگونه نوجوانم را به نماز دعوت کنم؟

- قرصشو خوردم**
- خیال بافی**
- چوب تر**
- حتی به قیمت جان**

قرصشو خوردم

مادر دلسوخته‌ای بود، از لحن گفتار و حساسیتی که به خرج می‌داد معلوم بود که زحمت بسیاری کشیده ولی موفق نشده است. با حالت بغض‌آلود از آقا سؤال کرد: حاج آقا تورو خدا یه راهی نشونم بدید که بچه‌ام نماز خون بشه. جوون پاک و خوبیه، ولی هرچی میگم نماز نمی‌خونه.

● مادر جان پسترتون چند سالشه؟

● الان ۱۷ سالشه؛ اما نماز نمی‌خونه. هر وقت میگم، میگه من قرصشو خوردم.

● مادر بلدی نماز جعفر طیار بخونی؟

● بله بلدم.

● سعی کن همیشه پسرت رو بعد از نماز جعفر طیار به نماز دعوت کنی.

● آقا اثر داره؟!

● ان‌شاءالله که داره.

بسیار دیر است که بخواهیم پسران نوجوان دبیرستانی را با نماز آشنا یا به نماز ترغیب کنیم. آنان از سن تکلیف گذشته‌اند و احتمالاً خواندن نماز را بلدند و اگر تا به امروز اهل نماز نشده‌اند، به این معنی است که کار ما سخت است و ما نیازمند یک بررسی دقیق هستیم.

برای دختران دبیرستانی هم که دیگر بسیار دیرتر از پسران است. آنان اگر اهل نماز باشند که سال‌ها است نماز می‌گزارند و اگر اهل نماز نیستند، پس سال‌ها است که از نمازی که بر آنان واجب است، بی‌گانه‌اند.

به طور طبیعی نگرانی ما در این برهه مربوط به نوجوانانی است که تا سن دبیرستان آمده‌اند و اهل نماز نیستند. حتماً مواععی بوده که چنین وضعیتی ایجاد شده است. ما باید آن موانع را بشناسیم و برطرف کنیم. در این صورت ممکن است بتوان به گرایش عزیزانمان به نماز امیدوار بود.

در بخش‌های بعدی، برخی موانع گرایش نوجوانان به نماز بررسی می‌شود.

خیال بافی

● سهیل! تو چرا نماز نمی‌خونی؟

● طوری می‌گی که انگار خودت صد ساله اهل نمازی! تو که تا همین چند ماه قبل اصلاً دور و بر نماز و مسجد و اینا نمی‌رفتی؟

● راست می‌گی! آخه من فکر می‌کردم که همیشه باید غسل کنم. یه روز حاج آقا نوری گفت: خیلی وقت‌ها جوونا توهم می‌کنند که بهشون غسل واجب شده، در حالی که هیچ مشکلی نیست و لازم نیست غسل کنند. تحقیق کردم

دیدم منم دچار همین توهمم.

● واقعاً؟! پسر نکنه منم همین مشکلو داشته باشم؟!

نوجوان به خاطر دیدن برخی مناظر تحریک‌کننده، از نظر جنسی تحریک می‌شود و برخی از آب‌های پاک از او دفع می‌شود و وی به خاطر عدم اطلاع دقیق، خیال می‌کند که جُنُب شده است. این حالت در طول روز ممکن است بارها برایش اتفاق بیفتد و به همین جهت او خیال می‌کند که به صورت مداوم و همیشه جنب است. این در حالی است که او نمی‌تواند هر روز برای غسل به حمام برود؛ پس در نتیجه در فاصله روزهایی که استحمام می‌کند، خود را جنب می‌داند. این مسئله موجب دوری وی از مسجد می‌شود؛ یعنی برای اینکه احترام مسجد را حفظ کند به مسجد نمی‌رود. از نظر روانی هم خود را سرزنش می‌کند و خود را لایق عبادت نمی‌داند و در نماز سستی می‌کند؛ چراکه نمی‌شود دائماً با حال جنب نماز خواند.

چنان‌که می‌دانید، قبح برخی گناهان برای همه واضح و آشکار است؛ به گونه‌ای که کسی که مرتکب آنها می‌شود، از نظر اخلاقی سقوط می‌کند و به خاطر همین گناهان خودش را آلوده، بی‌ارزش و دور از خدا می‌داند. با خودش می‌گوید: من کجا و نماز کجا؟! در حالی که این جز وسوسه شیطان نیست و انسان به هیچ عنوان و به هیچ دلیلی نباید نمازش را ترک کند. استمرار نماز می‌تواند انسان را از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین گناهان نجات دهد.

پدر و مادر می‌توانند با دقت در معلومات، روحیات و احساسات نوجوان خود، موانعی از این دست را از پیش راه وی بردارند.

لطفا مزاحم نشوید!

چراغ روشن می‌شد و آقا بهلول با صدای بلند و کلفت خود صدا می‌زد:

الله اکبر، الله اکبر، پاشید بچه‌ها! زود باشید، پاشید که داره دیر می‌شه؛ اشهد ان لا اله الا الله، اشهد ان لا اله الا الله.

علی سال‌ها با همین شیوه پدر در بیدار کردن خانواده برای نماز صبح آشنا بود و از کودکی همیشه هنگام نماز صبح، مدتی خواب برایش تلخ می‌شد. الان که سال سوم دبیرستان است، دیگر تقریباً به صورت عمدی و از لُج پدر برای نماز صبح بیدار نمی‌شود و ...

برخی بزرگان در دعاهایشان می‌گویند: خدایا ما را از شر اعمال نیکمان حفظ کن! واقعاً حال و روز بعضی از ما پدر و مادرها نیاز به همین دعا دارد.

برخی پدر و مادرهای مذهبی، خیال می‌کنند که در منزل باید نماز را با صدای بلند بخوانند و دیگران هم موقع نماز خواندن ایشان ساکت بنشینند، دست‌هایشان روی زانو باشد و جیکشان هم درنیاید! فرزندانی که با چنین والدینی روبه‌رو هستند، با نماز فاصله روانی پیدا می‌کنند. گاه محبتی که نسبت به نماز باید در دلشان باشد، نیست و حتی در مواردی به جایش حالت دلزدگی وجود دارد. آنها از کودکی دیده و همیشه تجربه کرده‌اند که نماز مزاحم بازی، تفریح و کارتون دیدن آن‌ها است.

برخی والدین به خیال خود از صوت داوودی برخوردارند! و وقتی آنان با صدای بلند نماز می‌خوانند، پرنندگان آسمان همانجا بالای سرشان خشکشان می‌زند! پس به طور طبیعی فرزندانشان هم عاشق صدا و لحن دلنشین آنها هستند! و لطف می‌کنند و همیشه ایشان را از نوای روح‌نواز خود بهره‌مند می‌کنند! در حالی که شاید کاملاً برعکس باشد. شاید دیگر اعضای خانواده در عین عشق و علاقه به نماز و مناجات با خدا، دوست نداشته باشند صدای والدین خود را بشنوند. به هر حال این شیوه در گرایش فرزندان به نماز اثر منفی خواهد داشت.

چوب تر

● این چه نمازیه که تو می‌خونی؟! دختر بی‌ادب و بی‌نزاکت! بخوره تو کله‌ات اون نمازت. خدا به هم‌چین نمازی احتیاج نداره. اگه می‌خوای این جووری بخونی، اصلاً لازم نیست بخونی. نخونی بهتره، مگه خدا مسخره تو؟!

● چشم، ببخشید.

پیامبران که دعوت‌کنندگان به بندگی خدا بودند، باخلاق‌ترین انسان‌ها بودند و بیشترین صبر و تحمل را از خود نشان می‌دادند. واقعیت این است که پدران و مادران مؤمن، پیامبرانی هستند که وظیفه دعوت فرزندان به سوی خدا را بر عهده دارند و باید در این مسیر از اوصاف انبیاء برخوردار باشند.

وقتی ما پدر و مادرها در سنین پایین‌تر به خاطر آموزش نماز یا دعوت فرزندان خود به نماز، اوقات ایشان را تلخ می‌کنیم؛ وقتی به خاطر نخواندن نماز، شخصیت پسر نوجوان خود را می‌شکنیم؛ وقتی بدون کشف علت ترک نماز یا تأخیر در خواندن نماز، فرزندان را متهم به صفاتی می‌کنیم که واقعاً در او وجود ندارد، باید منتظر باشیم که وی کم‌کم از نماز فاصله بگیرد و حتی احتمالاً برای ابراز مخالفت با ما در آستانه جوانی جلو چشم ما آن را ترک کند.

فرزندان ما نباید به خاطر نماز تحقیر شوند. دقت کنیم که ممکن است ایشان به خاطر نماز تنبیه شوند. این کار در مواقع لازم هیچ اشکالی ندارد و مفید هم هست؛ اما تنبیه اصلاً ملازم با تحقیر نیست. یعنی ما می‌توانیم دیگران از جمله فرزندانمان را با حفظ شخصیت و با احترام کامل تنبیه کنیم. شاید والدین اگر فرزند نوجوان خود را به خاطر نماز به صورت اصولی تنبیه کنند، بعد از مدت بسیار کوتاهی آن را فراموش کند. حتی اگر بارها تکرار شود، ممکن است آن را فراموش کند و بعدها هم وقتی از آن یاد می‌کند، احساس بدی نداشته باشد و آن را به صورت خاطره نقل کند. اما اگر او به خاطر نماز تحقیر شود، بسیار سخت فراموش خواهد کرد و بعدها هم هیچ‌وقت حاضر به یادآوری آن نیست و به صورت یک عقده در درونش خواهد ماند. حتی اگر در مورد نماز اطلاعات بسیار ارزشمندی داشته باشد و باور قلبی عمیقی هم پیدا کند، آن تحقیر شدن برایش قابل قبول نخواهد بود.

البته در مقابل این رفتار افراطی، گاه پدران و مادرانی هم رفتار تفریطی در پیش می‌گیرند و در سنینی که باید اهتمام به نماز را در کودک یا نوجوان خود جدی بگیرند، سهل‌انگاری می‌کنند، فرزند خود را به نماز امر نمی‌کنند

و در صورت ترک نماز، عکس العمل مهمی نشان نمی‌دهند. این مسئله باعث می‌شود نوجوان در سنین بالاتر نسبت به نماز کاهل باشد.

حتی به قیمت جان

روزهای و شب‌هایی که تو در دلم بودی، سبک‌بال بودم و تمام آسمان زیر پایم بود.

آنگاه که از تو گسستم، سنگین بار و سنگین بال شدم. نه توان برخاستن داشتم، نه شوق پرواز! من خود را گرفتار عشقی کرده بودم که پایم را به زمین زنجیر کرده بود.

امروز که دوباره تو را به دست آورده‌ام، قسم می‌خورم به هیچ قیمتی از دستت ندهم؛ حتی به قیمت جان!

نوجوان دنبال یک تکیه‌گاه عاطفی است. او می‌خواهد کسی را داشته باشد که با وی درد دل کند، مشکلاتش را با او در میان بگذارد و از وی یاری بجوید. نوجوان می‌خواهد به کسی دل بدهد و از کسی دل بستاند. اگر کسی بتواند دل او را به دست آورد، خواهد توانست در تمام تصمیم‌های او مؤثر باشد؛ در نگرش او به زندگی، هدف و همچنین برنامه روزانه آن.

هنر یک پدر یا مادر مؤمن این است که نوجوان را به این باور برساند که خدا صمیمی‌ترین دوست و بهترین یاور است.

برای این کار سه اتفاق باید بیفتد:

۱- نوجوان به عشق‌های مجازی گرفتار نشود؛

۲- جایگاه پدر و مادر را خوب بفهمد و رعایت کند؛

۳- ولایت و تولی نوجوان نسبت به اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) قوی باشد.

باید مراقب دل فرزند خود باشیم. نه اینکه برایش پلیس بگذاریم یا خودمان مثل یک پلیس همیشه مراقبش باشیم؛ بلکه باید زمینه‌ها را به گونه‌ای فراهم آوریم که احتمال گرایش نوجوان به عشق مجازی به حداقل برسد. برای رسیدن به این هدف پیشنهاد می‌شود:

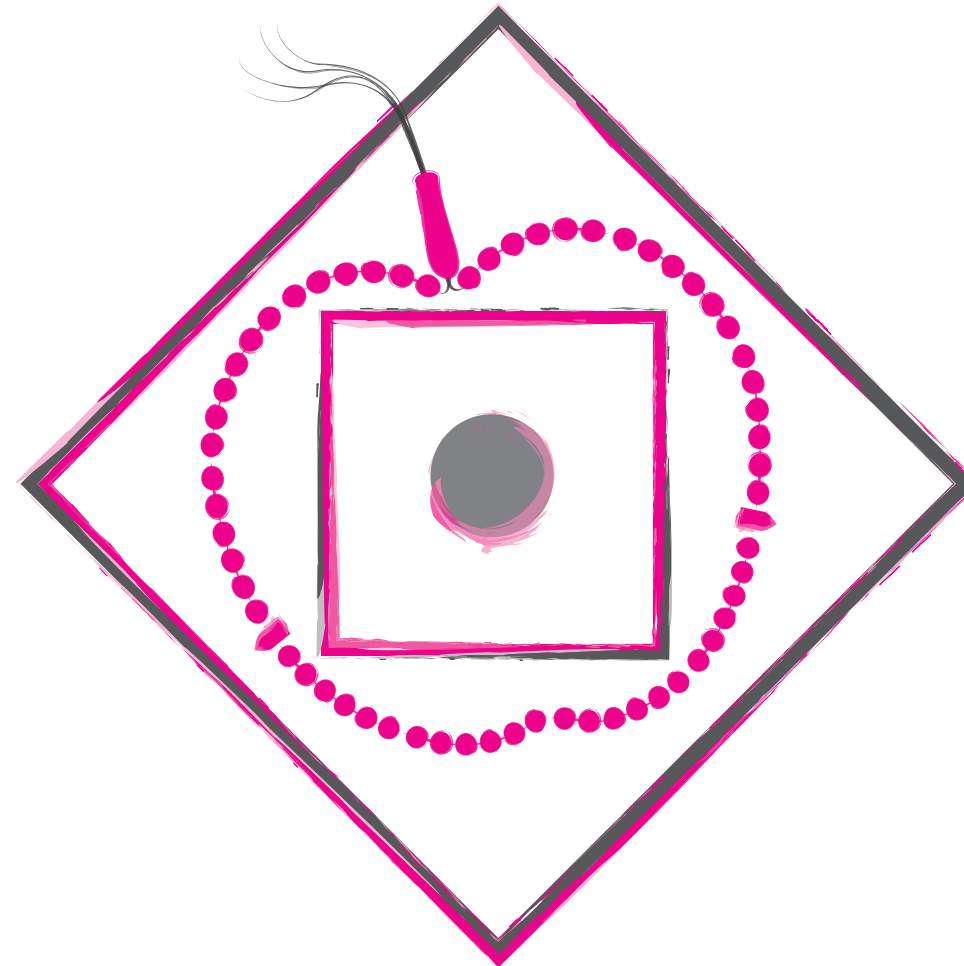
الف) با فرزند خود دوست باشیم و او را در حد متعادل از نظر عاطفی اغنا کنیم.

ب) در حد توان، خواسته‌هایش را برآورده کنیم.

ج) در حد توان، مشکلات اخلاقی و رفتاری بین اعضای خانواده را برطرف سازیم تا محیط منزل برای نوجوان یک محیط امن و ارزشمند باشد.

د) مشغولیت‌های مشروع، مفید و مفرّح فراوانی را برای فرزند خود فراهم آوریم تا ذهنش به سمت گرایش‌های عاطفی به جنس مخالف حرکت نکند.

ه) برای حضور در مجالس، حرم‌ها و زیارتگاه‌های ائمه و امامزادگان (علیهم السلام) برنامه مستمر داشته باشیم.

میوه‌رسیده

طرح‌خانه بهشتی

نویسنده: حسن جعفریان

کاری از: مرکز تخصصی نماز

طراح گرافیک: احمد دیندار

به سفارش:

معاونت فرهنگ، آموزش و پژوهش ستاد اقامه نماز کشور

مراکز پخش:

۱. تهران، میدان فلسطین، انتشارات ستاد اقامه نماز؛

تلفن: ۸۸۹۰۰۰۵۹ - ۸۸۸۹۶۶۶۶

۲. دفاتر ستادهای اقامه نماز سراسر کشور

پایگاه اینترنتی:

NAMAZ.IR | QUNOOT.IR

